

INSTRUKCJA

RUCHU I EKSPLOATACJI

SIECI PRZESYŁOWEJ

Cześć ogólna

Wersja 1.1

zatwierdzona decyzją Prezesa URE nr DPK-4320-1(6)/2010/KS z dnia 23 lipca 2010 r.

Tekst jednolity uwzględniający zmiany wprowadzone:

- *Decyzją Prezesa URE nr DPK-4320-2(16)/2010÷2013/LK z dnia 29 stycznia 2013 r.,*
- *Kartą aktualizacji nr CO/1/2014 zatwierdzoną decyzją Prezesa URE nr DPK-4320-2(40)/2010/2014/LK z dnia 31 lipca 2014 r.*

Tekst obowiązujący od dnia: 1 sierpnia 2014 r.

SPIS TREŚCI

I.A.	Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego	3
I.B.	Podstawy prawne opracowania Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej	6
I.C.	Zakres przedmiotowy i podmiotowy IRiESP oraz struktura IRiESP	7
I.C.1.	Zakres zagadnień podlegający uregulowaniu w IRiESP oraz struktura IRiESP	7
I.C.2.	Podmioty zobowiązane do stosowania IRiESP	8
I.D.	Wejście w życie IRiESP oraz tryb dokonywania i wprowadzania zmian IRiESP	9
I.D.1.	Wejście w życie IRiESP	9
I.D.2.	Tryb dokonywania i wprowadzania zmian IRiESP	9

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 2 z 10

I.A. Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego

- I.A.1. Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego (dalej „OSP”), zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 wraz z późniejszymi zmianami (dalej „ustawa Prawo energetyczne”), jest przedsiębiorstwem energetycznym zajmującym się przesyłaniem energii elektrycznej, odpowiedzialnym za ruch sieciowy w systemie przesyłowym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci przesyłowej, w tym połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi.
- I.A.2. OSP, zgodnie z postanowieniami ustawy Prawo energetyczne, jest odpowiedzialny w szczególności za:
- a) bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej w sieci przesyłowej;
  - b) prowadzenie ruchu sieciowego w sieci przesyłowej w sposób efektywny, przy zachowaniu wymaganej niezawodności dostarczania energii elektrycznej i jakości jej dostarczania oraz, we współpracy z operatorami systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych (dalej „OSD”), koordynowanie prowadzenia ruchu sieciowego w koordynowanej sieci 110 kV;
  - c) eksploatację, konserwację i remonty sieci, instalacji i urządzeń, wraz z połączeniami z innymi systemami elektroenergetycznymi, w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu elektroenergetycznego;
  - d) zapewnienie długoterminowej zdolności systemu elektroenergetycznego w celu zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłania energii elektrycznej w obrocie krajowym i transgranicznym, w tym w zakresie rozbudowy sieci przesyłowej, a tam gdzie ma to zastosowanie, rozbudowy połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi;
  - e) współpracę z innymi operatorami systemów elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi w celu niezawodnego i efektywnego funkcjonowania systemów elektroenergetycznych oraz skoordynowania ich rozwoju;
  - f) dysponowanie mocą jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci przesyłowej oraz jednostek wytwórczych o mocy osiągalnej równej 50 MW lub wyższej, przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV, uwzględniając umowy z użytkownikami systemu przesyłowego oraz techniczne ograniczenia w tym systemie;
  - g) zarządzanie zdolnościami przesyłowymi połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi;

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 3 z 10

- h) zakup usług systemowych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, niezawodności pracy tego systemu i utrzymania parametrów jakościowych energii elektrycznej;
- i) bilansowanie systemu elektroenergetycznego, określanie i zapewnianie dostępności odpowiednich rezerw zdolności wytwórczych, przesyłowych i połączeń międzysystemowych na potrzeby równoważenia bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii, zarządzanie ograniczeniami systemowymi oraz prowadzenie rozliczeń wynikających z niezbilansowania energii elektrycznej dostarczonej i pobranej z krajowego systemu elektroenergetycznego (dalej „KSE”) oraz zarządzania ograniczeniami systemowymi;
- j) prowadzenie centralnego mechanizmu bilansowania handlowego;
- k) zarządzanie przepływami energii elektrycznej w systemie przesyłowym, w sposób skoordynowany z innymi połączonymi systemami elektroenergetycznymi oraz, we współpracy z OSD, w koordynowanej sieci 110 kV, z uwzględnieniem technicznych ograniczeń w tym systemie;
- l) zakup energii elektrycznej w celu pokrywania strat powstałych w sieci przesyłowej podczas przesyłania energii elektrycznej tą siecią oraz stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur rynkowych przy zakupie tej energii;
- m) udostępnianie użytkownikom systemu i operatorom innych systemów elektroenergetycznych, z którymi system przesyłowy jest połączony, informacji o warunkach świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej niezbędnych do uzyskania dostępu do sieci przesyłowej i korzystania z tej sieci, informacji o KSE oraz pracy KSE, w tym w szczególności dotyczących realizacji obrotu transgranicznego, zarządzania siecią i bilansowania systemu, planowanych wyłączeniach jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci przesyłowej oraz JWCD przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV, informacji o ubytkach mocy i ofertach bilansujących składanych dla tych jednostek wytwórczych;
- n) opracowywanie planów działania na wypadek zagrożenia wystąpienia awarii o znacznych rozmiarach w systemie elektroenergetycznym oraz odbudowy tego systemu po wystąpieniu awarii;
- o) realizację ograniczeń w dostarczaniu energii elektrycznej;
- p) opracowywanie normalnego układu pracy sieci przesyłowej oraz, we współpracy z OSD, normalnego układu pracy koordynowanej sieci 110 kV;
- q) opracowywanie prognoz zapotrzebowania na energię elektryczną i moc w KSE;
- r) określanie potrzeb rozwoju sieci przesyłowej i połączeń międzysystemowych, a także w zakresie budowy nowych źródeł wytwarzania energii elektrycznej;

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 4 z 10

- s) utrzymywanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pracy sieci przesyłowej.
- I.A.3. OSP jest obowiązany, zgodnie z ustawą Prawo energetyczne, współpracować z OSD w utrzymywaniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pracy sieci przesyłowej oraz technicznych rezerw zdolności dystrybucyjnych koordynowanej sieci 110 kV.
- I.A.4. Operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, którego sieć dystrybucyjna nie posiada bezpośrednich połączeń z siecią przesyłową (dalej nazywany również w skrócie „OSDn”) realizuje określone w ustawie Prawo energetyczne obowiązki w zakresie współpracy z OSP za pośrednictwem OSD, z których siecią dystrybucyjną jest połączony, a którzy jednocześnie posiadają bezpośrednie połączenie z siecią przesyłową (dalej nazywany również w skrócie „OSDp”).
- I.A.5. Na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej funkcję OSP pełni spółka działająca pod firmą Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (dalej „PSE S.A.” lub „Spółka”).
- I.A.6. PSE S.A. zostały wyznaczone OSP na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej „Prezes URE) nr DRE-4710-3(7)/2013/2014/4988/ZJ z dnia 16 czerwca 2014 r.
- I.A.7. PSE S.A. posiadają koncesję na przesyłanie energii elektrycznej wydaną przez Prezesa URE decyzją nr PEE/272/4988/W/2/2004/MS z dnia 15 kwietnia 2004 r., wraz z późniejszymi zmianami.
- I.A.8. Prezes URE decyzją nr DRE-4710-2(13)/2013/2014/4988/ZJ z dnia 4 czerwca 2014 r. przyznał PSE S.A. certyfikat spełniania kryteriów niezależności określonych w art. 9d ust. 1a ustawy Prawo energetyczne.
- I.A.9. Struktura organizacyjna PSE S.A. obejmuje:
- a) jednostki organizacyjne PSE S.A. zlokalizowane w siedzibie Spółki, tj. w Konstancinie – Jeziornej pod adresem:
ul. Warszawska 165,
05-520 Konstancin - Jeziorna, oraz
  - b) pięć oddziałów PSE S.A. stanowiących lokalnie działające jednostki organizacyjne PSE S.A., odpowiednio na obszarach: Centralnej, Południowej, Północnej, Wschodniej i Zachodniej Polski.
- Oddziały PSE S.A, o których mowa powyżej to:
- Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Oddział w Warszawie, siedziba oddziału: ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa;
  - Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Oddział w Katowicach, siedziba oddziału: ul. Jordana 25, 40-056 Katowice;
  - Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Oddział w Bydgoszczy, siedziba oddziału: ul. Marszałka Focha 16, 85-950 Bydgoszcz;

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 5 z 10

- Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Oddział w Radomiu, siedziba oddziału: ul. Żeromskiego 75, 26-600 Radom;
- Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Oddział w Poznaniu, siedziba oddziału: ul. Marcelińska 71, 60-354 Poznań.

- I.A.10. Ze względu na lokalny charakter funkcjonowania oddziałów PSE S.A., związany z usytuowaniem tych struktur organizacyjnych PSE S.A. w terenie oraz zważywszy na charakter i zakres relacji z użytkownikami systemu, w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej został wyszczególniony zakres zadań realizowanych przez te oddziały.
- I.A.11. Podmioty zobowiązane do przestrzegania postanowień Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej mają obowiązek współpracować z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi PSE S.A., o których mowa w pkt. I.A.9., w zakresie zadań wykonywanych przez te jednostki organizacyjne, zgodnie z Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej.
- I.A.12. Oddziały PSE S.A., o których mowa w pkt. I.A.9., określane są w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej jako „oddziały OSP”.

I.B. Podstawy prawne opracowania Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej

- I.B.1. Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (dalej „IRiESP”) opracowana została przez OSP na podstawie art. 9g ustawy Prawo energetyczne.
- I.B.2. IRiESP spełnia wymagania:
- a) zawarte w krajowych aktach prawnych, w szczególności w ustawie Prawo energetyczne oraz wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych;
  - b) wynikające z koncesji OSP na przesyłanie energii elektrycznej;
  - c) zawarte w aktach prawnych Unii Europejskiej, w szczególności w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej, a od dnia 3 marca 2011r. w rozporządzeniu (WE) nr 714/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003;
  - d) wynikające z międzynarodowych standardów bezpieczeństwa i niezawodności pracy systemów elektroenergetycznych.
- I.B.3. IRiESP składa się z następujących części:
- a) IRiESP - Część ogólna;
  - b) IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 6 z 10

planowania rozwoju sieci, określająca szczegółowe warunki korzystania z sieci elektroenergetycznych przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tych sieci;

- c) IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi, będąca wyodrębnioną częścią IRiESP, dotycząca bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi.

I.B.4. IRiESP jest regulaminem w rozumieniu art. 384 § 1 Kodeksu cywilnego.

I.B.5. IRiESP sporządzona została w języku polskim i ta wersja językowa jest obowiązująca. Inne wersje językowe mają charakter tylko informacyjny.

I.C. Zakres przedmiotowy i podmiotowy IRiESP oraz struktura IRiESP

I.C.1. Zakres zagadnień podlegający uregulowaniu w IRiESP oraz struktura IRiESP

I.C.1.1. IRiESP - Część ogólna określa w szczególności zakres przedmiotowy i podmiotowy IRiESP, tryb wchodzenia w życie, tryb dokonywania i wprowadzania zmian IRiESP.

I.C.1.2. IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci określa w szczególności:

- a) warunki przyłączania urządzeń wytwórczych, sieci dystrybucyjnych, urządzeń odbiorców końcowych, połączeń międzysystemowych oraz linii bezpośrednich;
- b) wymagania techniczne dla urządzeń, instalacji i sieci wraz z niezbędną infrastrukturą pomocniczą;
- c) kryteria bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, w tym uzgadniania planów działania na wypadek zagrożenia wystąpienia awarii o znacznych rozmiarach w systemie elektroenergetycznym oraz odbudowy tego systemu po wystąpieniu awarii;
- d) warunki współpracy między operatorami systemów elektroenergetycznych, w tym w zakresie koordynowanej sieci 110 kV i niezbędnego układu połączeń sieci oraz zakresu sposobu i harmonogramu przekazywania informacji;
- e) warunki przekazywania informacji pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi oraz pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi a odbiorcami;
- f) parametry jakościowe energii elektrycznej i standardy jakościowe obsługi użytkowników systemu;
- g) wymagania w zakresie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej i warunków, jakie muszą zostać spełnione dla jego utrzymania;

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 7 z 10

- h) wskaźniki charakteryzujące jakość i niezawodność dostaw energii elektrycznej oraz bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej;
- i) niezbędne wielkości rezerw zdolności wytwórczych, przesyłowych i połączeń międzysystemowych.

I.C.1.3. IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi określa:

- a) warunki, jakie muszą być spełnione w zakresie bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi;
- b) procedurę zgłaszania i przyjmowania przez OSP do realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej oraz programów dostarczania i odbioru energii elektrycznej;
- c) procedurę zgłaszania do OSP umów o świadczenie usług przesyłania;
- d) procedurę bilansowania systemu, w tym sposób rozliczania kosztów jego bilansowania;
- e) procedurę zarządzania ograniczeniami systemowymi, w tym sposób rozliczania kosztów tych ograniczeń;
- f) procedury awaryjne;
- g) sposób postępowania w stanach zagrożenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w energię elektryczną;
- h) procedury i zakres wymiany informacji niezbędnej do bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi;
- i) kryteria dysponowania mocą jednostek wytwórczych oraz zarządzania połączeniami systemów elektroenergetycznych;
- j) sposób przekazywania użytkownikom systemu informacji o warunkach świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej oraz pracy KSE.

I.C.1.4. Uwzględniając warunki określone w IRiESP, OSP w celu realizacji ustawowych zadań opracowuje także:

- a) instrukcje dyspozytorskie;
- b) instrukcje eksploatacji obiektów, układów, urządzeń i instalacji;
- c) Instrukcję Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych;
- d) procedury organizacyjne i techniczne.

I.C.2. Podmioty zobowiązane do stosowania IRiESP

I.C.2.1. Postanowienia IRiESP obowiązują:

- a) OSP;
- b) OSD;
- c) podmioty zamierzające korzystać lub korzystające z usług świadczonych

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 8 z 10

- przez OSP, a w tym Operatorów Rynku, Uczestników Rynku Bilansującego, Uczestników Wymiany Międzysystemowej;
- d) podmioty, do których sieci o napięciu znamionowym 110 kV i wyższym przyłączone są urządzenia, instalacje lub sieci użytkowników systemu;
  - e) podmioty, których urządzenia, instalacje lub sieci przyłączone są do sieci przesyłowej;
  - f) podmioty określające warunki przyłączenia i dokonujące przyłączenia do sieci o napięciu znamionowym 110 kV i wyższym;
  - g) wytwórców posiadających jednostki wytwórcze, za których dysponowanie mocą, zgodnie z postanowieniami ustawy Prawo energetyczne, odpowiada OSP.

I.D. Wejście w życie IRiESP oraz tryb dokonywania i wprowadzania zmian IRiESP

I.D.1. Wejście w życie IRiESP

- I.D.1.1. IRiESP, jak również wszelkie zmiany IRiESP podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE w drodze decyzji administracyjnej.
- I.D.1.2. IRiESP oraz wszelkie zmiany IRiESP wchodzi w życie z datą określoną przez Prezesa URE w decyzji zatwierdzającej IRiESP lub jej zmianę.
- I.D.1.3. Data wejścia w życie IRiESP jest wpisywana na jej stronie tytułowej.
- I.D.1.4. OSP publikuje obowiązującą IRiESP na swojej stronie internetowej oraz udostępnia ją do publicznego wglądu w swojej siedzibie.

I.D.2. Tryb dokonywania i wprowadzania zmian IRiESP

- I.D.2.1. Zmiana IRiESP przeprowadzana jest poprzez wydanie nowej IRiESP albo poprzez wydanie Karty aktualizacji obowiązującej IRiESP (dalej „Karta aktualizacji”).
- I.D.2.2. Każda zmiana IRiESP jest poprzedzona procesem konsultacji z użytkownikami systemu.
- I.D.2.3. Karta aktualizacji zawiera w szczególności:
  - a) przyczynę aktualizacji IRiESP;
  - b) zakres aktualizacji IRiESP;
  - c) nowe brzmienie zmienianych zapisów IRiESP.
- I.D.2.4. Proces wprowadzania zmian IRiESP jest przeprowadzany według następującego trybu:
  - a) OSP opracowuje projekt nowej IRiESP albo projekt Karty aktualizacji i

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 9 z 10

publikuje go na swojej stronie internetowej;

- b) wraz z projektem nowej IRiESP albo projektem Karty aktualizacji OSP publikuje na swojej stronie internetowej komunikat, informujący o rozpoczęciu procesu konsultacji zmian IRiESP, miejscu i sposobie nadsyłania uwag oraz okresie przewidzianym na konsultacje.

I.D.2.5. Okres przewidziany na konsultacje nie może być krótszy niż 14 dni od daty opublikowania projektu nowej IRiESP albo projektu Karty aktualizacji, przy czym OSP opracowując zmiany IRiESP odrzuca uwagi bądź propozycje, które zostały doręczone do OSP, po upływie okresu przewidzianego na konsultacje.

I.D.2.6. Po zakończeniu okresu przewidzianego na konsultacje OSP:

- a) dokonuje analizy otrzymanych uwag i propozycji;
- b) wnosi w uzasadnionych przypadkach własne uzupełnienia lub poprawki, wyłącznie gdy potrzeba ich wprowadzenia wynika ze zgłoszonych uwag lub propozycji, albo jeżeli mają one charakter redakcyjny lub pisarski lub polegają na usunięciu oczywistej pomyłki;
- c) opracowuje nową wersję IRiESP albo Karty aktualizacji, uwzględniającą w uzasadnionym zakresie zgłoszone uwagi i propozycje;
- d) opracowuje raport z procesu konsultacji, zawierający zestawienie otrzymanych uwag lub propozycji, informacje o sposobie ich uwzględnienia oraz zestawienie własnych uzupełnień lub poprawek, których potrzeba wprowadzenia wynika ze zgłoszonych uwag lub propozycji;
- e) przedkłada Prezesowi URE do zatwierdzenia IRiESP albo Kartę aktualizacji, wraz z raportem z procesu konsultacji;
- f) publikuje na swojej stronie internetowej przedłożoną Prezesowi URE nową wersję IRiESP albo Kartę aktualizacji wraz z raportem z procesu konsultacji tej części IRiESP.

I.D.2.7. IRiESP albo Kartę aktualizacji zatwierdzoną przez Prezesa URE, OSP publikuje na swojej stronie internetowej wraz z informacją o dacie wejścia w życie wprowadzonych zmian.

IRiESP - Część ogólna		
data: 1 sierpnia 2014 r.	Wersja 1.1	strona 10 z 10